

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Kemppainen, L., Haapanen, K., Nevalainen, M., Nygård, M-H., Suomela, T., Vuokila, M., Äijälä, J. & Jussila, A-L. 2021. Lääketiede pohjana optometrian opinnoissa. Oamk Journal 6/2021. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202104099992>

Lääketiede pohjana optometrian opinnoissa

29.4.2021 - Kemppainen Leila, Haapanen Kati, Nevalainen Maiju, Nygård Mari-Helené, Suomela Tuula, Vuokila Merja, Äijälä Jutta, Jussila Aino-Liisa

Optometrian ala on jatkuvassa muutoksessa. Suomessa optometristin koulutusta on kehitetty vastaamaan paremmin työelämän muuttuvia tarpeita. Koulutuksessa lääketieteellisten opintojen määrää lisäämällä pyritään kasvattamaan optometristien osaamista silmäterveyden asiantuntijoina. Euroopan laajuisella koulutuksen yhdenmukaistamisella tähdätään ammattilaisten vapaampaan liikkuvuuteen Euroopan alueella.

Laillistettu optikko, jolla on ammattikorkeakoulussa suoritettu rajoitettuun lääkkeenmääräämisoikeuteen johtava koulutus, käyttää itsestään nimikettä optometristi. Laillistettu optikko, jolla ei vielä ole edellä mainittuja lääkeaineoikeuksia, käyttää itsestään optikko-nimikettä. [1]

Näöntutkimuksessa optikko tai optometristi selvittää taittovirheen, silmien yhteistoimintaa ja näköjärjestelmän toimintakykyä ottaen huomioon tutkittavan näkemisen oireet ja näönkäyttötarpeet. Näöntutkimuksen lisäksi velvollisuutena on arvioida silmien terveydentilaa. [2]

Optikolla on velvollisuus kertoa potilaalle tekemistään löydöksistä ja johtopäätöksistä [3] sekä ohjata potilas jatkohoitoon tai -tutkimuksiin esimerkiksi lääkärille. Lisäksi optikolla on velvollisuus merkitä löydöstensä perusteella diagnoosiepäily Kanta-järjestelmään. [2]

Optometristin tutkintoon sisältyy diagnostisten lääkeaineiden käyttökoulutus, joka antaa kelpoisuuden optikon rajattuun lääkkeenmääräämisoikeuteen [4].

Diagnostisten lääkeaineiden käyttöoikeuden omaavien optometristien laajempi tutkimusvalmius edellyttää kattavamman tutkimuskokonaisuuden hallitsemista, joten uusimpiin opetussuunnitelmiin on lisätty lääketieteellisiä opintojaksoja [2].

Koulutusten yhdenmukaistaminen

Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) optometristikoulutus on mukana ECOOn eli European Council of Optometry and Optics -akkreditoinnissa, jossa pyritään yhdenmukaistamaan alan koulutus Euroopassa. ECOOn akkreditoituista kouluista valmistuneet saavat oikeuden toimia optometristina kaikissa maissa, jotka ovat läpäisseet akkreditointiprosessin. Koulutuksen akkreditointi ja toimialan tarpeiden muuttuminen ovat ajaneet pikkuhiljaa myös optometristin koulutusta silmälasien määräyksestä ja myynnistä kohti silmäterveyden asiantuntijuutta.

Oulun ammattikorkeakoulun optometrian yliopettaja ja kliinisen optometrian ylemmän amk-tutkinto-ohjelman (Master-tutkinto-ohjelma) vastuuoopettaja, yliopettaja **Robert Andersson** kertookin akkreditoinnin ja muutoksen tähtäävän parempaan kansanterveyteen [5]. Anderssonin mukaan koulutuksen yhdenmukaistaminen tähtää lisäksi siihen, että vapaa liikkuvuus Euroopan maiden välillä kasvaa.

Teoriaopinnot perustana käytännön harjoituksissa

Optometrian ensimmäisen vuoden opinnoissa korostuvat lääketieteen, luonnontieteen ja silmälasioopin opinnot. Kaikkiaan ensimmäisenä vuonna opiskellaan noin 60 opintopistettä, joista reilu kolmasosa koostuu lääketieteellisistä ja neljäsosa matemaattis-luonnontieteellisistä opinnoista.

Robert Andersson kuvaa koulutuksen sisältöä pyramidimallin avulla. Laajimpana kokonaisuutena pyramidin pohjalla ovat yleislääketiede ja silmälääketiede, huipulla pienimpänä osuutena tekniset aineet. Matemaattiset taidot ja englannin kielen taidot ovat tärkeitä koko opintojen ajan.

Ensimmäisen vuoden opinnot (video 1) muodostavat tärkeän teoriapohjan tuleville opinnoille. Silloin aloitellaan silmään liittyviä lääketieteellisiä opintoja, neuro-optometriaa sekä opintoja yleissairauksien vaikutuksista silmiin.

Peruslääketieteellisten opintojen laajuutta ja syvyyttä on lisätty huomattavasti aiemmasta ja teoriaa tullaan vahvasti soveltamaan käytäntöön jo varhaisessa vaiheessa opintoja, kertoo Andersson. Toisena opiskeluvuonna harjoitellaan

näöntutkimuksen tekemistä sekä silmän epänormaalien löydösten tunnistamista. Näöntutkimuksen tunneilla tarvitaan jo monipuolista ymmärrystä silmän anatomiasta ja fysiologiasta, neurologiasta sekä optiikasta. [4]

VIDEO 1. Katsaus optometrian ensimmäisen vuoden opintoihin

Optometrian koulutuksessa korostuvat lääketieteelliset opinnot, jotka antavat valmistuvalle hyvän pohjan silmäterveyden tutkimiseen ja tunnistamiseen.

Optometrismi voi tutkia silmän terveyttä muun muassa neuro-optometristisillä tutkimuksilla sekä arvioimalla löydöksiä, jotka tulevat esiin silmien etu- ja sisäosien tutkimuksissa.

Jatkokoulutus

Tällä hetkellä optometrian alalla jatkokoulutusmahdollisuutta Suomessa tarjoaa vain Oamkin kansainvälinen terapeuttisen tason Kliinisen optometristin ylempi amk-tutkinto (Master-tutkinto). Kliinisen optometrian opinnot sisältävät muun muassa biolääketiedettä, silmälääketiedettä ja tutkimusopintoja. Opintojen laajuus on 90 opintopistettä, ja opetuskielenä on englanti. Tutkinnon suorittanut voi toimia itsenäisen vastaanoton toteuttajana, opettajana tai tutkijana erilaisissa kansallisissa tai kansainvälisissä silmäterveydenhuollon yksiköissä osana moniammatillista

organisaatiota. [5] Oulussa ensimmäiset Master-tutkinnon opiskelijat aloittivat opintonsa syksyllä 2020. Akkreditoidun peruskoulutuksen suorittanut optometrismi voi hakeutua jatkokoulutukseen myös muihin Euroopan maihin.

Kempainen Leila, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Haapanen Kati, optometristiopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Nevalainen Maiju, optometristiopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Nygård Mari-Helené, optometristiopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Suomela Tuula, optometristiopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Vuokila Merja, optometristiopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Äijälä Jutta, optometristiopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Jussila Aino-Liisa, yliopettaja

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Lähteet

[1] Optometrian Eettisen Neuvoston toimintaohjeet – lausunnot, suositukset ja kannanotot. Näe ry. Hakupäivä 12.4.2021. <https://naery.fi/wp-content/uploads/2021/03/oen-kootut-toimintaohjeet-lausunnot-suositukset-ja-kannanotot.pdf>

[2] Hyvä optometristin tutkimuskäytäntö -ohjeistus. Näe ry. Hakupäivä 12.4.2021.
<https://naery.fi/wp-content/uploads/oen-hyva-optometristin-tutkimuskaytanto-ohjeistus.pdf>

[3] Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992. Hakupäivä 23.3.2021.
<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>

[4] Oulun ammattikorkeakoulu. 2020. Opetussuunnitelmat 2020–2021. Hakupäivä 29.11.2020. <https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat>

[5] Andersson, R. 2020. Yliopettaja, tohtori ja kliinisen optometrian Master-tutkinto-ohjelman vastuopettaja. Oulun ammattikorkeakoulu. Haastattelu 1.12.2020. Tekijöiden hallussa.

[6] Oulun ammattikorkeakoulu. 2020. Clinical Optometry. Hakupäivä 16.3.2021.
<https://www.oamk.fi/en/study-at-oamk/master-s-degrees/degree-programme-in-clinical-optometry>

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 6/2021

Julkaisuvuosi: 2021

Tekijätiedot: Kempainen Leila, Haapanen Kati, Nevalainen Maiju, Nygård Mari-Helené, Suomela Tuula, Vuokila Merja, Äijälä Jutta, Jussila Aino-Liisa

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202104099992>

Tiivistelmä: Oulun ammattikorkeakoulun optometristikoulutus on mukana ECOOn (European Council of Optometry and Optics) akkreditoinnissa, jossa pyritään yhdenmukaistamaan alan koulutus Euroopassa. ECOOn akkreditoituista korkeakouluista valmistuneet saavat oikeuden toimia optometristina kaikissa maissa, jotka ovat läpäisseet akkreditointiprosessin. Koulutuksen akkreditointi ja toimialan tarpeiden muuttuminen ovat pikkuhiljaa muokanneet optometristin koulutusta silmälasien määräyksestä ja myynnistä kohti silmäterveyden asiantuntijuutta. Julkaisuun sisältyvällä videolla tuodaan esille, kuinka

optometrian tutkinto-ohjelman ensimmäisen vuoden lääketieteen opinnot muodostavat tärkeän teoriapohjan tuleville opinnoille.